

OBJAV, KTORÝ PRAVIDLÁ

ZROD ANTIKONCEPČNEJ PILULKY ODŠARTOVAL NAJRADIKÁLNEJŠIU REVOLÚCIU ŽIVOTNÉHO ŠTÝLU ŽIEN V DEJINÁCH. ANTIKONCEPCIA PRED VIAC NEŽ POLSTOROČÍM ZMENILA SPOLOČNOSŤ. AKO SA ODVTEDY SLÁVNA „PILULKA“ ZMENILA A ČO PREDSTAVUJE DNES?

V roku 1949 sa rakúsko-bulharský chemik Carl Djerassi stal riaditeľom farmaceutickej firmy Syntex v Mexiko City. Po tom, čo si už ako devätnásťročný dal v USA patentovať svoj, v histórii prvý komerčný liek proti príznakom alergie, antihistaminikum, pracoval v mexických laboratóriách na revolučných projektoch syntetizovania hormónov. V 50. rokoch sveta predstavil svoj nový objav – antikoncepčnú pilulku. „Žiadna žena nemôže samu seba nazvať slobodnou, ak nemá kontrolu nad svojím vlastným telom. Žiadna žena sa nemôže nazývať slobodnou, ak si nemôže sama zvoliť, či bude alebo nebude matkou,“ povedala Margaret Sangerová, zdravotná sestra a jedna z najvýznamnejších ochrankyň práv žien dávno pred Djerassiho revolučným objavom. Keď sa o pilulke dozvedela, zaslúžila sa o jej legalizáciu a rozšírenie na americkom trhu. Vďaka genialite „otca antikoncepčnej pilulky“ a „matky myšlienky plánovaného rodičovstva“ sa v roku 1960 dostala pilulková hormonálna antikoncepcia do ordinácií gynekológov a nočných stolíkov miliónov žien najskôr v USA a potom po celom svete.

PODSTATA ZOSTALA ROVNAKÁ

„Najväčšou výhodou tejto formy

antikoncepcie je jednoduchosť podávania: jedna tabletková forma denne od začiatku menštruačného cyklu po dobu 21 dní. Užívanie môže byť rôzne dlhé, podľa požiadaviek a tolerancie pacientky,“ vysvetľuje gynekológ MUDr. Silvester Galo, PhD., z Centra pre gynekológiu, urológiu a asistovanú reprodukciu GYN-FIV Žilina a pokračuje, „pokial dôvody na užívanie tabletkovej hormonálnej antikoncepcie pominú, po vysadení liečby je návrat pôvodných funkcií okamžitý. Každý liek, nielen antikoncepcia, môže mať vedľajšie účinky, ktoré nemusia byť len nežiadúce. Pri hormonálnej antikoncepcii poznáme veľa priaznivých účinkov ako napríklad zníženie tvorby vaječkových cýst, regulácia menštruačného cyklu, zníženie intenzity krvácania pri menštruácii, a tým zníženie krvných strát či pozitívne zmeny kvality pleti. Hlavným negatívnym vedľajším nežiadúcim účinkom je zvýšené riziko vzniku tromboembolických príhod v rizikovej skupine žien.“

NENECHAJTE SA OKLAMAŤ

Medzi negatívne vedľajšie účinky legendárnej „pilulky“ patrí aj nevoľnosť, bolesti hlavy, kolísanie hmotnosti či zmeny nálad. Preto je veľmi dôležité

**MUDR.
SILVESTER GALO,
PHD., GYNEKOLÓG**

*Centrum pre gynekológiu,
urológiu a asistovanú
reprodukciu*

dôkladne zvážiť výber vhodnej antikoncepcie a riadiť sa odporúčaniami lekára. Konkrétny typ piluliek či antikoncepčnej formy vám totiž skutočne nemusí sadnúť. Nenechajte sa však oklamať vopred. „Často sa hovorí o vymyslených nežiadúcich účinkoch hormonálnej antikoncepcie, ktoré sa nezakladajú na pravde. Najčastejšie sa stretávam s tvrdením, že bývalé užívateľky majú následne problém s otehotnením. Znie to ako nejaká karma, že keď si to vtedy nechcela, v budúcnosti už nebudeš môcť! Veľká skupina žien to skutočne takto vníma, a keď riešime problém s otehotnením, tak o užívaní antikoncepcie hovoria úzkostlivo. Opak je pravdou! Pokiaľ žena užívala antikoncepciu, šetrila si vaječníky na horšie časy a práve užívateľky antikoncepcie majú vo vyššom veku lepšiu vaječkovú rezervu, a tým lepšie vyhladky na graviditu,“ hovorí MUDr. Galo.

ZMENIL HRY

AKO FUNGUJE TABLETKOVÁ HORMONÁLNA ANTIKONCEPCIA?

„Tabletková alebo perorálna forma hormonálnej antikoncepcie slúži k zabráneniu neželaného tehotenstva. Ide o historicky najstaršiu formu antikoncepcie, ktorá pôsobí na základe hormonálneho efektu kombinácie estrogénu s gestagénom. Účinok je zameraný najmä na zabránenie ovulácie a uvoľnenia zrelého vajíčka. Ďalej sú to zmeny cervikálneho hlienu, sliznice matrice ako aj funkcie vajčkovodov, ktoré pôsobia antikoncepcne,“ vysvetľuje MUDr. Silvester Galo.

REVOLUČNÁ NO NIE PRE KAŽDÚ

Hormonálna antikoncepcia nie je vhodná pre ženy s poruchami zrážanlivosti krvi, pre tie, ktoré prekonalí trombózu, majú varixy dolných končatín a aj pre fajčiarky nad 35 rokov. Okrem pilulkovej hormonálnej antikoncepcie existuje množstvo iných antikoncepcných prostriedkov ako napríklad rôzne typy vnútramaticových teliesok, pesary alebo, v prípade použitia partnerom, kondómy. Je na každej žene, aby si vybrala formu, ktorá jej vyhovuje najväčšie.

NAJVÄČŠÍ MÝTUS

„Najviac medializovaným problémom s hormonálnou antikoncepciou je riziko tromboembolickej príhody. Treba zopakovať, že ide o mimoriadne zriedkavé komplikácie a nehrozia každej užívateľke. Pri správnej identifikácii rizikových skupín je výskyt minimálny až nulový,“ upozorňuje gynekológ.